

Міністерство освіти і науки України
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Гуманітарний факультет
Кафедри туризму, теорії і методики фізичної культури та валеології

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Олександр ПОЛІЩУК

«28» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методика організації туристичної роботи в закладах освіти

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Освітній компонент: обов'язковий

Робоча програма з «Методики організації туристичної роботи в закладах освіти» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) освітнього рівня, за спеціальністю 014.11 (А4.11) Середня освіта (Фізична культура) – 12 с.

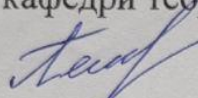
«28» серпня 2026 року

Розробник:

Мозолев Олександр Михайлович, професор кафедри туризму, теорії і методики фізичної культури та валеології, доктор педагогічних наук, професор.

Робочу програма затверджена на засіданні кафедри туризму, теорії і методики фізичної культури та валеології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, протокол №1 від «26» серпня 2026 р.

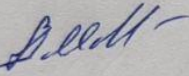
Завідувач кафедри теорії і методики фізичної культури та валеології

Людмила ГУЦАЛ

Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Фізична культура» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми

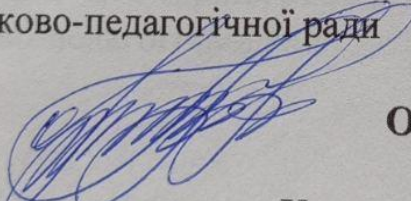

Олександр МОЗОЛЕВ

Схвалено науково-методичною радою Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Протокол №12 від «26» серпня 2026 р.

Голова науково-педагогічної ради

Олександр ПОЛІЩУК

Затверджено вченою радою Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії [протокол №8 від «27» серпня 2026 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3	014.11 / А4.11 Середня освіта (Фізична культура) Освітній рівень – перший (бакалаврський)	Обов’язкова Рік підготовки: 4 Семестр: 7
Змістові модулі: 2		Загальна кількість годин 90, з них: аудиторні заняття – 45 год З них: лекційних – 15 год; семінарських – 4 год; практичних – 26 год; Самостійна робота – 45 год. Вид підсумкового контролю – екзамен
Види занять: 1) аудиторна робота: лекції та практичні заняття; 2) консультації; 3) самостійна робота. Тижневих годин – 4 год		
Зміст навчального матеріалу структурований за 2-ма змістовими модулями Модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації туристичної роботи в закладах загальної середньої освіти. Модуль 2. Методика підготовки і проведення подорожей та екскурсій.		Види контролю: екзамен, оцінка за шкалою ECTS та за національною системою оцінювання

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація молодіжного спортивно-оздоровчого туризму» є формування в здобувачів освіти поглибленого розуміння теоретичних засад, нормативних, методичних та технічних аспектів організації туристично роботи в школі.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Організація молодіжного спортивно-оздоровчого туризму» є:

- засвоєння студентами основних категорій і понять краєзнавчого та спортивно-оздоровчого туризму;
- засвоєння змісту і особливостей організації різновидів туризму для учнів закладів загальної середньої освіти;
- оволодіння педагогічними основами управління діяльністю учнів під час організації та проведення туристичних подорожей;
- засвоєння вимог щодо організації безпеки туристичної діяльності;
- оволодіння навичками проведення краєзнавчих та спортивно-оздоровчих подорожей зі школярами;
- формування педагогічного мислення та професійної самосвідомості.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- основні поняття, що використовуються у краєзнавчому та спортивно-оздоровчого туризму;
- зміст, завдання, мету, проведення краєзнавчих та спортивно-оздоровчих подорожей зі школярами;
- правила підготовки, організації та проведення туристичних подорожей;
- правила підготовки туристичної документації;
- правила надання долікарської допомоги в туристичному поході;
- способи запобігання критичних ситуацій під час проведення туристичних подорожей.

вміти:

- обґрунтувати значення туристичної діяльності в закладах загальної середньої освіти;
- підготовлювати школярів до проведення краєзнавчої та спортивно-оздоровчої подорожі;
- формувати туристичні групи з урахуванням педагогічних і психологічних принципів;
- проводити туристичні подорожі з дотриманням заходів безпеки;
- організовувати умови життєдіяльності, харчування та дозвілля туристів;
- налагоджувати педагогічну взаємодію з учнями під час туристичної подорожі;
- планувати туристичні заходи та оформляти необхідну документацію.

Перелік загальних та фахових компетентностей, які формуються в процесі оволодіння цією дисципліною:

Інтегральна компетентність. Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері фізичної культури та туризму як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів суміжних галузей наук і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про суспільство, розвиток суспільства, техніку та технології, використовувати різні види рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 12. Здатність планувати та керувати часом.

ЗК 13. Здатність до адаптації та дії у нестандартних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

СК 2. Здатність до врахування сучасних тенденцій та регіональних пріоритетів розвитку фізичної культури та туризму в цілому та їх окремих форм та видів.

СК 6. Здатність організовувати та проводити фізкультурно-оздоровчі та рекреаційні заходи.

СК 11. Здатність виховувати в учнів соціально-особистісні якості: цілеспрямованість, організованість, працьовитість, відповідальність, комунікативність.

СК 15. Здатність організовувати та проводити заходи щодо попередження та профілактики травматизму, надавати першу долікарську медичну допомогу, забезпечувати охорону життя учнів.

Перелік програмних результатів навчання, які формуються в процесі оволодіння цією дисципліною:

РН-З 4. Знати та володіти сучасними педагогічними технологіями організації занять з фізичного виховання, туризму та фітнесу.

РН-З 5. Знати вимоги щодо оформлення документів планування процесу фізичного виховання, навчальної документації, документації з організації та проведення змагань, фізкультурно-оздоровчих заходів, туристичних подорожей.

РН-З 6. Знати правила техніки безпеки і санітарно-гігієнічні вимоги щодо організації процесу фізичного виховання та професійної діяльності.

РН-У/Н 1. Знаходити та аналізувати фахову інформацію, проявляти навички критичного мислення, творчості, самостійності, колективної взаємодії.

РН-У/Н 5. Застосовувати сучасні педагогічні та інформаційні технології, методики навчання й вдосконалення для вирішення професійно-педагогічних завдань.

РН-К 2. Формувати комунікаційну стратегію з учнями та їх батьками, колегами з дотриманням морально-етичних норм і правил.

РН-К 3. Володіти прийомами спілкування та вміти використовувати їх у роботі з окремою особистістю і колективом, керуючись у своїй діяльності принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

РН-BiA 3. Створювати освітнє середовище, що забезпечує рівноправні та справедливі умови для всіх учнів, незалежно від їх соціального стану.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації туристичної роботи в закладах загальної середньої освіти.

Тема 1. Організація туристичної роботи в школі.

Туризм як багатогранне явище. Співвідношення понять «туризм», «подорож», «екскурсія». Туристичні можливості України: особливості регіонів з розвитку різних видів туризму. Роль туристичних подорожей у формуванні характеру та світогляду молоді. Нормативні акти, що стосуються організації туризму в закладах загальної середньої освіти. Особливості організації шкільних туристичних подорожей в період дії воєнного стану.

Тема 2. Туристично-краєзнавча робота в школі.

Розвиток туризму і краєзнавства в закладах освіти. Завдання, організація та управління туристично-краєзнавчою роботою в школі. Форми туристично-краєзнавчої роботи в школі. Організація роботи туристичного гуртка, плани роботи та навчальні програми туристичних гуртків (об'єднань).

Тема 3. Розроблення та організація туристичних маршрутів для школярів.

Туристична карта. Організація і проведення туристичних подорожей: комплектування груп, розроблення маршруту, оформлення туристичної документації, підготовка спорядження. Зміст завдань туристським групам від керівника. Харчування на маршруті. Безпека під час туристичної (екскурсійної) подорожі. Охорона природи в умовах походу. Правила відповідального туриста. Туристичні ресурси та туристично-екскурсійний потенціал свого краю.

Тема 4. Поняття, функції та ознаки екскурсії.

Класифікація екскурсій: за змістом, складом та кількістю учасників, місцем проведення, формою проведення, способом пересування. Шкільна краєзнавча екскурсія. Екскурсійний метод пізнання. Показ і розповідь в екскурсії. Методика організації екскурсії. Екскурсія як педагогічний процес. Зміст навчальних екскурсій. Характерні особливості проведення міських (пішохідних і з використанням транспорту), замських, музейних, виробничих, комплексних екскурсій.

Змістовий модуль 2. Методика підготовки і проведення подорожей та екскурсій.

Тема 5. Методика підготовки та проведення туристично-краєзнавчих подорожей.

Визначення навчальних, виховних та краєзнавчих завдань для конкретної вікової групи школярів. Розробка маршруту, визначення місць зупинок та об'єктів екскурсії. Оформлення туристичної документації (підготовка та затвердження наказів, підготовка списків групи та

маршрутних документів). Проведення заняття для учасників подорожі щодо правил поведінки на маршруті та дій в екстремальних ситуаціях. Дотримання графіку, темпу та правил безпеки під час переходів чи переїздів. **Краєзнавча робота:** збір історичного, етнографічного чи екологічного матеріалу з використанням заздалегідь підготовленої наочності. Складання письмового звіту про проходження маршруту, фіксація виконаної краєзнавчої роботи та фінансових витрат.

Тема 6. Методика підготовки та проведення екскурсій.

Формулювання навчальних, виховних та розвивальних завдань відповідно до віку школярів. Попередня підготовка екскурсії (заздалегідь відвідати місце екскурсії, визначити маршрут, узгодити з екскурсаводом зміст та час екскурсії). Індивідуальні чи групові пошукові завдання учням. Проведення цільового інструктажу з безпеки життєдіяльності та правил поведінки у дорозі та на туристичному об'єкті. Проведення екскурсії. Підведення підсумків та підготовка звіту. Написання рефератів, есе, створення презентацій та виставок. Використання набутого під час екскурсії досвіду.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	сем	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади організації туристичної роботи в закладах загальної середньої освіти.						
Тема 1. Організація туристичної роботи в школі.	12	2		4		6
Тема 2. Туристично-краєзнавча робота в школі.	12	2		4		6
Тема 3. Розроблення та організація туристичних маршрутів для школярів.	12	2	2	2		6
Тема 4. Поняття, функції та ознаки екскурсії.	12	2		4		6
Разом за змістовим модулем 1.	48	8	2	14		24
Змістовий модуль 2. Організація, підготовка та проведення молодіжних оздоровчих туристських походів.						
Тема 5. Методика підготовки та проведення туристично-краєзнавчих подорожей.	19	3		6		10
Тема 6. Методика підготовки та проведення екскурсій.	23	4	2	6		11
Разом за змістовим модулем 2.	42	7	2	12		21
Усього годин	90	15	4	26		45

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розроблення та організація туристичних маршрутів для школярів.	2
2	Методика підготовки та проведення екскурсій.	2
Всього		4

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація туристичної роботи в школі.	4
2	Туристично-краєзнавча робота в школі.	4
3	Розроблення та організація туристичних маршрутів для школярів.	2
4	Поняття, функції та ознаки екскурсії.	4
5	Методика підготовки та проведення туристично-краєзнавчих подорожей.	6
6	Методика підготовки та проведення екскурсій.	6
Всього		26

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	-----	-----

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація туристичної роботи в школі.	4
2	Туристично-краєзнавча робота в школі.	6
3	Розроблення та організація туристичних маршрутів для школярів.	6
4	Поняття, функції та ознаки екскурсії.	6
5	Методика підготовки та проведення туристично-краєзнавчих подорожей.	6
6	Методика підготовки та проведення екскурсій.	10
Всього		45

9. Індивідуальні завдання

10. Методи навчання

Основними методами навчання під час лекційних занять є словесно-наочні методи: пояснення, бесіда, розповідь, обговорення тощо; демонстрація слайдів, схем, малюнків, відео та аудіо матеріалів із використанням мультимедійних технічних засобів навчання. Виконання самостійної роботи студентами передбачається із використанням наступних методів навчання: самостійне критичне мислення (критично оцінювати переваги та недоліки власної роботи, визначати прогалини знань і напрями, необхідні для успішної роботи); самовизначення (вибирати свою позицію в суспільстві та професійній діяльності, усвідомити свої інтереси, і відповідно до них визначити цілі та завдання самоосвіти); самоорганізація (уміти знаходити джерела інформації й адекватні своїм можливостям форми самоосвіти, планувати, організовувати робоче місце та діяльність); самооцінка (оцінювати свої можливості, уже наявні досягнення, їх успішність і можливості практичного застосування, прогалини й обсяг того, що ще потрібно зробити); самореалізація (реалізація своїх можливостей в самоосвіті, а також досягнень самоосвіти в практичній діяльності); самоконтроль (здатність контролювати свою діяльність щодо здобуття знань на усіх етапах, а також власну професійну діяльність).

11. Методи контролю

Методи контролю – це способи, з допомогою яких визначається результативність навчально-пізнавальної та інших видів діяльності студентів. Найдоступнішим методом контролю є планомірне цілеспрямоване й систематичне спостереження викладача за діяльністю студентів.

Педагогічні вимоги до організації контролю за навчальною діяльністю студентів:

- 1) індивідуальний характер контролю, що вимагає здійснення контролю за особистою навчальною роботою і поведінкою кожного студента;
- 2) систематичність, регулярність контролю на всіх етапах процесу навчання, поєднання його з іншими видами навчальної діяльності;
- 3) різноманітність форм проведення контролю, що забезпечують реалізацію навчальної і виховної функцій контролю, підвищення інтересу студентів до його проведення і результатів;
- 4) всебічність, яка означає, що контроль повинен охоплювати всі розділи навчальної програми, забезпечувати перевірку теоретичних знань, інтелектуальних і практичних умінь і навичок студентів;
- 5) об'єктивність контролю, що усуває суб'єктивні й помилкові оціночні судження і висновки викладача, які ґрунтуються на недостатньому вивченні студентів чи упередженому ставленні до деяких з них;
- 6) диференційований підхід, що враховує специфічні особливості кожної теми навчального предмета і окремих його розділів, а також індивідуальні якості студентів;
- 7) єдність вимог.

На різноманітних етапах навчання використовуються різноманітні види контролю: попередній, поточний, тематичний, підсумковий, а також форми його організації.

Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок учнів з предмету чи розділу, який буде вивчатися.

Поточний контроль здійснюється в повсякденній роботі з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення прогалин у знаннях студентів.

Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань студентів.

Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, навчального року.

За формами контроль поділяється на індивідуальний, груповий і фронтальний. У навчальному процесі в різноманітних поєднаннях використовуються методи усного, письмового, практичного (лабораторного), машинного контролю і самоконтролю студентів.

Усне опитування здійснюється в індивідуальній і фронтальній формах. Мета усного індивідуального контролю – виявлення викладачем знань, умінь і навичок окремих студентів. Студентові пропонується дати відповідь на загальне питання, яке в подальшому розбивається на ряд конкретних, уточнюючих. Додаткові питання при індивідуальному контролі даються при неповній відповіді студента.

Усний фронтальний контроль (опитування) вимагає серії логічно пов'язаних між собою питань за невеликим обсягом матеріалу. При фронтальному опитуванні викладач очікує від студентів чітких, лаконічних відповідей з місця. Використовується він переважно з метою повторення і закріплення навчального матеріалу на короткому проміжку часу.

Письмовий контроль, це переважно фронтальні контрольні роботи. Фронтальні контрольні роботи можуть бути розраховані на все заняття або його частину. Письмові роботи можуть пропонуватися також у формі звітів, графічних побудов, карток та ін.

Програмований або тестовий контроль – пропонується студентам з декількох варіантів можливих відповідей вибрати правильну. Переваги машинного контролю в його неупередженості. Однак, він не виявляє способу отримання результату, утруднень, типових помилок та ін.

Методи самоконтролю – уміння самостійно знаходити допущені помилки, неточності, а також спосіб усунення виявлених недоліків.

Підсумковою формою контролю з навчальної дисципліни є диференційований залік, який може проводитись або в усній або у письмовій формі, і до якого допускаються студенти, які успішно виконали індивідуальні навчально-дослідні завдання.

Питання до екзамену

1. Дайте визначення поняття «туризм», «турист».
2. Розкрийте основні функції туризму.
3. Назвіть основні критерії, за якими прийнято класифікувати туризм.
4. Назвіть відомі вам види туризму.
5. Перерахуйте основні форми туристичної роботи та охарактеризуйте їх.
6. Назвіть основні функції туристично-краєзнавчої роботи в школі.
7. Розкрийте сучасні організаційні форми та основні напрями туристично-краєзнавчої роботи в школі.
8. Назвіть основні напрями позашкільної туристично-краєзнавчої роботи школярів в Україні.
9. Які види туристичних походів вам відомі?
10. Чим, на вашу думку, відрізняється експедиція від звичайного туристичного походу?
11. Розкрийте поняття «категорійних» та «некатегорійних» походів.
12. Дайте визначення поняття «спортивно-оздоровчий туризм»?
13. Які функції виконує спортивно-оздоровчий туризм?
14. Назвіть складники базової підготовки туриста.
15. Дайте характеристики базової фізичної підготовки туриста.
16. Розкрийте зміст базової теоретичної підготовки туриста.
17. Розкрийте зміст базової тактико-технічної підготовки туриста.
18. Дайте визначення поняття «туристичні ресурси».
19. Охарактеризуйте туристичний потенціал обраного регіону.
20. Що таке орієнтування на місцевості?
21. Чим відрізняється загальне орієнтування від детального?
22. Як можна орієнтуватися без компасу та карти?

23. Які способи визначення відстані на місцевості вам відомі?
24. Що необхідно для підготовки карти до роботи?
25. Опишіть особливості руху за картою.
26. Опишіть послідовність руху за азимутом.
27. Як можна умовно поділити всі природні перешкоди?
28. Назвіть відомі вам способи подолання гірських перешкод.
29. Назвіть відомі вам способи подолання водних перешкод.
30. Які, на вашу думку, найнебезпечніші фактори при подолання водних перешкод?
31. Правила комплектування групи для здійснення спортивно-оздоровчого походу.
32. Розкрийте обов'язки керівника туристичної групи.
33. Як правильно комплектувати туристичну групу?
34. Що таке самоврядування туристичної групи?
35. Розкрийте зміст основних обов'язків членів групи у туристичних походах.
36. Які посади у туристичному поході ви знаєте?
37. Чим відрізняються чергові посади від основних обов'язків членів групи у поході?
38. Що ви розумієте під поняттям «розробка маршруту»? Як її здійснюють?
39. Як складається графік руху по маршруту?
40. Опишіть, які особливості руху по туристичному маршруту вам відомі. На які фактори під час руху необхідно звертати особливу увагу?
41. За яким принципом складається кошторис походу?
42. Які документи необхідні для виходу групи на маршрут?
43. Дайте характеристику груповому спорядженню.
44. Які різновиди туристичних наметів вам відомі?
45. Що відносять до особистого спорядження туриста?
46. Як правильно пакувати туристичний рюкзак? Відповідь обґрунтуйте.
47. Що таке туристичний бівак?
48. Які основні вимоги до розташування туристичного біваку ви знаєте?
49. Яка послідовність та які види бівачних робіт вам відомі?
50. Опишіть, як правильно організувати вогнище. Які види багать вам відомі?
51. Як визначається харчовий раціон туристів у поході?
52. За якими принципами складається меню у туристичному поході?
53. Як організується дозвілля в умовах туристичного походу?
54. Розкрийте зміст зеленого туризму.
55. Розкрийте зміст сільського туризму.
56. Розкрийте зміст екологічного туризму.
57. Які вам відомі особливості організації водного туризму?
58. Розкрийте зміст велосипедного туризму.
59. Які вам відомі особливості організації велосипедного туризму?
60. Опишіть, які травми та захворювання можуть виникнути під час туристичної подорожі.
61. Які методи надання першої допомоги під час отримання травм у туристичному поході ?
62. Дайте характеристику правилам особистої гігієни туристів.
63. Які правила безпеки у туристичному поході ви знаєте?
64. Що таке навчальна екскурсія? Розкрийте функції навчальної екскурсії.
65. Розкрийте значення і важливість краснавччих екскурсій для школярів.
66. Опишіть етапи розроблення навчальної екскурсії.
67. Назвіть правила відповідального туриста.
68. Розкрийте правила залучення батьків до організації та проведення туристичних походів.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2		Екзамен	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6		100
0-10	0-10	0-10	0-10	0-20	0-20	0-40	0-100

T1, T2 ... T6 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Навчальні підручники, посібники, методичні матеріали.
2. Лекції, програми за навчальною дисципліною.
3. План-конспекти, зразки виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань.
4. Відео та аудіо матеріали з окремих тем та розділів, малюнки, схеми тощо.
5. Мультимедійні засоби навчання.

14. Рекомендована література

Базова

1. Андрєєва, О., & Блистів, Т. (2019). Організація оздоровчо-рекреаційної діяльності старшокласників у закладах позашкільної освіти туристсько-красназавчого напрямку. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*, (3), 57-64.
2. Богатирьова Г.А., Ніколайчук О.А., Романуха О.М., Снігур К.В. (2020). Організація туристичної діяльності: методика та практика: навч. посіб. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 159 с.
3. Васкан, І., Медвідь А. (2023). Організація спортивно-оздоровчого туризму : навч.-метод. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 164 с.

4. Мельник І. Г. (2023). Туристично-краєзнавча робота в школі: навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої педагогічної освіти). Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Полтава : Видво «ДЗ ЛНУ імені Тараса Шевченка», 95 с.
5. Мозолєв О.М. (2020). Організація молодіжного спортивно-оздоровчого туризму: Навчальний посібник. Хмельницький: Вид-во: ХГПА, 155 с.
6. Мозолєв О.М. (2025). Підготовка та проведення спортивно-оздоровчих туристичних походів з учнівською та студентською молоддю : навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності ІЗ «Туризм і рекреація» та А4.11 «Середня освіта (Фізична культура)», Хмельницький : ХГПА, 82 с. <http://46.63.9.20:88/jspui/handle/123456789/1541>
7. Троценко, В. В., & Троценко, Т. Ю. (2022). Методологічні особливості проведення туристсько-краєзнавчої роботи в закладах загальної середньої освіти. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова, 6 (151), 157-161. [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.6\(151\).34](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series15.2022.6(151).34)
8. Mozolev, O. (2023). Methodological approaches for researching the development of sports tourism in Ukraine. *Journal of Education, Health and Sport*, 48(1), 299–307. <https://doi.org/10.12775/JEHS.2023.48.01.024>
9. Mozolev, O., & Shorobura, I. (2023). Scientific research in the field of tourism at the Khmelnytsky humanitarian and pedagogical academy. *Journal of Education, Health and Sport*, 13(2), 399–408. <https://doi.org/10.12775/JEHS.2023.13.02.054>

Допоміжна

1. Бричук, М. С., & Базиліук, Д. С. (2024). Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів освіти з дисципліни «Туристсько-краєзнавча робота в закладах загальної середньої освіти». Київ, 61 с.
2. Войтович, І., Войтович, В., & Мацкевич, Н. (2018). Рекреаційний туризм у процесі підготовки майбутніх фахівців галузі фізичної культури та здоров'я. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*, (3), 3-11.
3. Данилюк, С. С. (2025). Освіта в галузі туризму: національний та закордонний досвід. Кваліфікаційна робота, Черкаси, 78 с.
4. Деделюк, Н. (2025). Форми організації туризму в освітньому середовищі підлітків. Кваліфікаційна робота, Луцьк, 71 с.
5. Дишко, О. Л. (2026). Методичні рекомендації до самостійної роботи з ОК «Теорія і методика викладання туризму в закладах загальної середньої освіти».
6. Павлик, В. М. (2024). Організація спортивно-оздоровчого туризму в сучасних умовах. Кваліфікаційна робота. Дубдяни, 82 с.
7. Mozolev O., Hutsal, L., Shorobura, I., Dolynska, O., Stoliar, V. (2020). Basic Preparation of a Tourist for Sports and Fitness Hike. *International Journal of Applied Exercise Physiology*, 9 (12), 99-106. Doi: 10.26655/IJAEP.2020.12.1
8. Mozolev, O., Shorobura, I., Zdanevych, L., Hutsal, L., Marusynets, M., & Kravchuk, L. (2020). Influence of Physical Fitness of Students on the Quality of Leisure Organization in a Sports and Health Tourism. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 12(2), 117-131. <https://doi.org/10.18662/rrem/12.2/269>
9. Mozolev, O. (2023). Preparation of youth for sports and recreation tourism. *IV International scientific and practical conference «Researching Advanced Horizons of Global Progress: Challenges and Innovative Concepts» (December 13-15, 2023) Seville, Spain, International Scientific Unity*, 500-503.

15. Інформаційні ресурси

1. https://kgpa.org.ua/?page_id=277